

زنان و فعالیت جزیره‌ای

زنان بدون گفت‌وگو و شناخت یکدیگر

نمی‌توانند حلقه‌های توانمند و منسجم برای هم‌فکری تشکیل دهند

شهربانو

۲شنبه
۱۷ خرداد ۱۴۰۰
۲۶ شوال ۱۴۴۲ شماره ۳۴۰۲

(۶)

کنند. البته انتقاداتی به این تلاش‌ها صورت گرفته است. برای نمونه، تمرکز بر گروه‌های خاصی از زنان مانند زنان سرپرست خانوار یا زنان نخبه همواره مطرح است که البته به دلیل اینکه چنین طرح‌هایی در ابتدای راه هستند، بسیار طبیعی است. نکته مهم این این است که این گام‌های کوچک و محلی طرح بانک زنان از سوی مراکز و نهادهای کلان حمایت و پشتیبانی شود تا ارتباطات اجتماعی در سطح کلان صورت گیرد و به عنوان درمان جدی پراکندگی زنان پذیرفته شود.

➤ حمایت‌های جزیره‌ای در کوتاه‌مدت پاسخ‌گو هستند

در نهایت، باید به این نکته اشاره کرد که لازمه هرگونه پیشرفت، غلبه همکاری‌های اجتماعی در قالب فعالیت‌های جمعی است. جامعه زنان از نداشتن انسجام اجتماعی که مانع ایجاد فعالیت‌های جمعی هدفمند و یکپارچه می‌شود رنج می‌برد. این مسئله نه تنها باعث پراکندگی و فعالیت‌های تکی زنان می‌شود که کمتر توسط افراد جامعه دیده می‌شوند، بلکه باعث می‌شود تا آسیب‌های عمده‌ای همچون ازهم‌گسیختگی اجتماعی در سطح کلان را به بار آورد. درست است که فعالیت‌های جزیره‌ای زنان ممکن است رضایت شخصی آن‌ها را در پی آورد اما در طولانی مدت، حذف آن‌ها از فعالیت‌های جدی سیاسی و اجتماعی را رقم می‌زند. این مسئله را نمی‌توان به فرایندهای کلی اجتماعی نسبت داد، بلکه باید نگاهی به جنس فعالیت‌های جامعه زنان داشت که به نوعی رخوت و خمودگی تنها نظاره‌گر فعالیت‌های اجتماعی است. حمایت از طرح‌هایی همچون بانک زنان و فعالیت‌های مدنی خودجوش از سوی زنان جامعه، چه از منظر حضور در بهبود فضای کسب و کار از طریق فعالیت‌های کارآفرینی و چه از منظر انجام مشارکت سیاسی در ساختار اجتماعی، می‌تواند آینده‌ای بهتر را برای موقعیت زنان به وجود آورد.

مادر تربیت‌فرزند در شرایط فعلی دچار مشکل شده‌اند. اکنون باید دید این گفت‌وگو مؤثر در کجای زندگی زنان نقش دارند. ضعف در ایجاد انسجام اجتماعی از سوی جامعه زنان، در سایر فرایندها و روندهای اجتماعی نیز خلل ایجاد می‌کند. یعنی این گونه نیست که فقط آسیب‌های آن متوجه جامعه زنان باشد بلکه تمامیت جامعه از این پراکندگی زیان می‌بیند. برای مثال در نمونه‌های مهم، سازگاری با جامعه و درونی کردن ارزش‌های مربوط به خانواده و تربیت فرزندان می‌تواند تحت تأثیر این جدایی‌گزینی‌های زنانه قرار بگیرد. جزیره‌هایی جدا از هم که هرکدام از آن‌ها الگوی تربیت فرزند و اداره امور خانواده را از الگوهای متفاوتی دریافت می‌کند و در نتیجه، می‌تواند نظم و تعادل اجتماعی را به مخاطره بیندازد. این مسئله مهمی است که همچون دیوار بلندی در برابر انواع سیاست‌گذاری‌ها و تصمیم‌های کلان قرار گرفته و مانع از ایجاد یک اتفاق نظر جمعی و اجماع درباره شیوه‌های زیست اجتماعی می‌شود.

➤ ایجاد بانک‌های اطلاعاتی از زنان برای خودشان

البته برای رفع این دغدغه اجتماعی و پراکندگی جامعه زنان، ایجاد «بانک‌های زنان» در شهرستان‌های مختلف مورد توجه نهادها و ساختارهای سیاسی قرار گرفته است، مراکزی که با درج اطلاعات زنان کارآفرین و نخبه، زمینه‌های لازم را برای شناسایی این افراد و ایجاد ارتباطات لازم اجتماعی میان آن‌ها فراهم می‌آورند. ایده خلاقانه و مؤثر ایجاد بانک زنان می‌تواند برای مشکلات انسجام اجتماعی در میان زنان راهکار بسیار خوبی باشد زیرا زنان موفق و الگویی را شناسایی و معرفی می‌کند که در همین جامعه زندگی می‌کنند و با همه مشکلاتی که هست، با امکانات دم‌دستی، توانسته‌اند در وضعیت خود و اطرافیانشان تغییرهای بسیاری ایجاد

انسان جزیره نیست. یعنی تنها در گروه و همکاری با سایر انسان‌هاست که می‌تواند بقای خود را بهتر تضمین کند و منافع بیشتری نصیب خود و گروهش کند. این اولین اصل مورد قبول منطق دانان و فلاسفه است. اگر بخواهیم زاویه دیدمان را به جامعه زنان محدود کنیم، متوجه می‌شویم برخلاف پذیرفته شدن اصل همکاری برای ارتقای وضعیت فردی و گروهی، زنان کمتر از مردان از نظر اجتماعی انسجام دارند. انسجام اجتماعی را به طور ساده می‌توان نوعی احساس ارتباط، گرانش و تعامل با دیگران دانست که باعث ایجاد نوعی مسئولیت اجتماعی در میان افراد جامعه می‌شود. وقتی از ضعف انسجام اجتماعی در جامعه سخن می‌گوییم، منظور این است که زنان در ارتباط کمتری با گروه‌های اجتماعی قرار دارند. در نتیجه، از یک طرف از منافع همکاری محروم می‌شوند و از طرف دیگر، کمتر می‌توانند به ایفای نقش‌های اجتماعی جدی بپردازند. برای درک بهتر این مفهوم، کافی است همین حالا لیست نامزدهای شورای شهر را ببینید. چه تعداد از این زنان را می‌شناسید، از فعالیت آن‌ها آگاه هستید و می‌دانید که در بخش‌های مختلف درست کار کرده‌اند؟

دکتر محدثه جزایی
دبیر انجمن علوم سیاسی
شعبه خراسان

ایجاد زمینه‌های گفت‌وگوهای زنانه در نظر گرفته نمی‌شود. این مسئله به معنای این نیست که زنان با یکدیگر سخن نمی‌گویند، بلکه به این نکته مهم اشاره دارد که زنان دیرتر یکدیگر را برای ایجاد یک گفت‌وگو جدی پیدا می‌کنند، امری که می‌تواند معطوف به فقدان زیرساخت‌های لازم و برای آشنایی‌سازی‌ها و شناسایی گروه‌های هم‌فکر باشد. اهمیت این مسئله زمانی آشکارتر می‌شود که درمی‌یابیم در رابطه با وضعیت زنان، این رسانه‌های غرض‌ورز بیگانه هستند که می‌کوشند خط‌مشی و جهت‌فکری صادر کنند. این در حالی است که اکثریت جامعه زنان به آن‌ها توجهی نمی‌کنند و جایگزینی هم‌برای آن در دست‌شان وجود ندارد.

➤ انسجام اجتماعی و دربرگیری همه اقشار زنان

این روزها با تغییر سبک زندگی روبه‌رو هستیم و مشکلاتی که تنها با فرهنگ‌سازی حل نخواهد شد. مادران

➤ زنان دیرتر یکدیگر را برای گفت‌وگو جدی‌پیدامی‌کنند

دور بودن زنان از فعالیت‌های جمعی و فقدان سازمان‌دهی و انسجام اجتماعی باعث می‌شود شایستگی زنان از چشم سایر افراد پنهان بماند و زمینه برای بروز و ظهور صلاحیت‌هایشان فراهم نشود. در نتیجه، زمینه برای ازهم‌گسیختگی هرچه بیشتر و ناآشنایی افراد با یکدیگر بیش از پیش تشدید شود. چنین مسئله‌ای را به وضوح می‌توان حتی در شهرستان‌ها و محدوده‌های کم‌تراکم جغرافیایی مشاهده کرد. مشخص است این وضعیت پراکندگی زنان و ناآشنایی آن‌ها با فعالیت‌ها، صلاحیت‌ها و شایستگی‌های زنان دیگر در کلان‌شهرها به صورت بغرنج‌تری وجود دارد و مانع از ایجاد خواست‌ها و مطالبه‌های همسان می‌شود. برای نمونه، در مکان‌های عمومی مثل دانشگاه هم معمولاً فضایی برای گفت‌وگو میان زنان و